

З досвіду набору іноземних студентів на навчання до Одеського національного політехнічного університету

Одним з засобів утвердження України як самостійної держави та укріплення її міжнародного іміджу є організація навчання іноземних громадян у вищих навчальних закладах. У сучасних умовах значна кількість іноземців навчається на контрактній основі, що приносить вишам України ще й додаткові кошти. Тому цілком зрозуміло бажання вишів заохочувати на навчання як можна більше студентів з-за кордону держави.

Одеський національний політехнічний університет веде набір на навчання іноземних громадян за контрактами з 1990 року. За цей час нами накопичений значний досвід такої роботи:

- підібрані надійні партнери-посередники у зарубіжних країнах;
- налагоджена взаємодія з МОНмолодьспортом та Державним центром міжнародної освіти України у справі набору студентів;
- визначені критичні точки процесу набору (рівні базової освіти кандидатів, їх вік, країни походження та інше);
- впроваджена гнучка цінова політика;
- відпрацьована система видачі запрошень на навчання, отримання візової підтримки, зустрічі та розміщення, реєстрації та продовження реєстрації іноземним студентам.

У минулому році університетом набрано на навчання на перший та старші курси більш ніж 270 студентів (ліцензійний обсяг складає 300 осіб), на підготовчий факультет іноземних громадян – більше 180 слухачів. Силами університету забезпечений весь обсяг прийому студентів та більш ніж 100 слухачів підготовчого факультету, решта слухачів прибула на навчання за направленнями Міністерства освіти і науки, молоді та спорту, а також Державного центру міжнародної освіти України. К.к.д. використання запрошень на навчання склав у минулому році біля 70 %.

Чи можна було досягнути кращих результатів? Багаторічний досвід нашого університету доводить, що у системі набору на навчання іноземних громадян, яка утворена в Україні, притаманні суттєві недоліки організаційного та методичного плану

Нажаль, в країні відсутня державна концепція підготовки іноземних громадян у вищих навчальних закладах. Немає єдиного органу, який би на законодавчому рівні координував дії зацікавлених міністерств та відомств, враховував усі аспекти набору та наступного навчання іноземців, які пов'язані з процедурою їх запрошення на навчання, перевіркою документів кандидатів, оформленням віз, супроводженням їх в'їзду в Україну, прийняттям ефективних

заходів протидії потенційним нелегальним мігрантам. У минулому цими питаннями опікувалася міжвідомча рада, але за останні декілька років проблеми не були вирішені.

На нашу думку, основними з цих проблем є такі:

До декількох Посольств України кандидати на навчання можуть звертатися тільки за допомогою «посередників». Під час оформлення віз не всі консульські установи здійснюють переклад документів на українську мову, а засвідчують тільки копії на мові оригіналу, не вказують у візах назву приймаючого вищого закладу.

У аеропортах студенти вимушені проводити до 3-4 годин у очікуванні результатів перевірки їх даних та прийняття рішення про перепустку через кордон.

Багато часу займає оформлення посвідок на тимчасове проживання студентам. Облік контингенту студентів ведеться кожним відомством окремо, виші не мають доступу до баз даних іноземних студентів. Офіційні запити щодо інформації стосовно перетину кордону іноземними студентами у Держкомкордоні не розглядаються, а це не сприяє скоординованої боротьбі з проявами фактів нелегальної міграції. Мають випадки зміни статусу візи з студентської на іншу без повідомлення вишів, до яких прибули студенти.

Іноземний студент фактично не має права займатися в Україні трудовою діяльністю у позаучбовий час, що не сприяє зростанню кількості тих іноземців, які обмежені у коштах, але мають бажання та спроможні навчатися. Така заборона зменшує можливості іноземців у вивченні мови, звичаїв українського народу, не сприяє інтернаціональному вихованню, утворює підґрунтя до міжнаціональних конфліктів та чисельних випадків їх нелегальної праці.

Система запрошення іноземних громадян на навчання, яка існує в Україні, зостаріла та потребує сучасної модернізації.

Означені вище проблеми треба розв'язувати поступово. Першим кроком на цьому шляху могло би бути, за прикладом багатьох іноземних університетів, запровадження он-лайн реєстрації іноземців на навчання в Україні. Таке рішення, на наш погляд, може призвести до зниження реальної вартості навчання кандидатів з урахуванням скорочення їх витрат по дорозі до вишів, зменшення навантаження консульських установ України за кордоном та буде сприяти підвищенню конкурентоспроможності нашої країни на ринку міжнародної освіти.

Україна обрала чіткий курс на європейську інтеграцію, а це вимусить органи влади вирішувати означені проблеми в загальноєвропейському контексті. Сподіваємось, що оновлене керівництво МОНмолодьспорту України зможе проаналізувати існуючі проблеми, розробити шляхи їх вирішення та оптимального керування процесом залучення та навчанням іноземців в Україні.